

Yana boshlandi... Azoyi badanida titroq uygʻbonib, to'liqindek tarqalib borar, yuragi gursillab urardi.

- Bolam, bolajonim! - Sochlari yoyiq, rangpar ayol o'z hayqirigʻidan o'zi cho'chib burchakka sakrab tushdi. Shu zahoti jim qoldi. Tizzalarini mahkam quchoqlagancha jimib qoldi. Ko'zi esa olazarak, besaranjom. Nigohi dam eshikda, dam... Yo'q, u yoqqa qaramaslik kerak, nigohi deraza romidan, keyin oynadan qoqila-sirgʻbalib tashqariga intildi. Uzoqda, juda uzoqda ko'k gumbazning sochlariga oq oralabdi.

- Voy, bolam! - Eshikning gʻbʻiyiqillab ochilishi ham chaqaloq yigʻbisiga o'xshardi. - Bolam... Qani bolam?

- Hozir...

Kim bu? Bu ham anavindan chiqib keldimi? Nega unda eshik rafiga suyanib, yelkalarini selkillatadi? Ko'zlari bo'gʻbʻchada, olib qo'ysa-ya?

- Onangman, bolam. Meni tanimay qoldingmi? Tinchlan, bolam!

- Ayam? Ayajon!..- Bejo ko'zlaridan yosh sizdi endi.- Ayajon, bolamni hech olib kelishmayapti.

Ayasining sochlari uzun edi. Qop-qora edi, endi unga ham anavi bulutlar qo'ribdi.

- Otiring, ayajon,- dedi u en-di o'z burchagidan joy ajratarkan.

- Yonimda o'tiring.

- Xo'p, bolam.- Kampir beso'naqay harakatlanib yerga cho'kkaladi. Itoatkorligi ham ayasiga o'xsharkan. Balki chindan ayasidir.

- Siz mendan qo'rqmang, xo'p! Shunaqa deydi-yu, ko'zlari hamon bo'gʻbʻchada.

- Olar, o'z bolamdan ham qo'rqsam...- Ona nuqul oyoqlarini ko'ylagi ichiga yashirmoqchi bo'lardi. - Tiss! - Qizi ko'rsatkich barmogʻbʻini qonsiz labiga bosganча behalovat nigohini unga qadadi.- Ayajon, sekin gaplashib o'tiramiz, xo'p! Faqat sekin gaplashamiz. Bolamni uygʻbotvormang tagʻbʻin.

- Xo'p, bolam.

- Ayajon, menga sovchilar kelganda qaerga bekinganimni aytaymi?

- Ayta qol.- Onasining tovushida iztirob.

- Tahmonga berkinib olgandim,

- Qizi yelkasini qisib, hiringladi. Keyin yengiga yuz-ko'zi, burnini qo'shib artib, yana kuldi:

- Sizlar bo'lsangiz izlab topolmagansiz...

- Opang topuvdi, shekilli? - deb o'smoqchiladi ona.

- Ho-o, sovchilar ketgandagisi hisobmas...- deya qiyqirdi qizi.

Endi onasi ham "kuldi. Ko'zida esa dard.

- Baribir tegdim-a, ayajon?

- Yaxshi-da... Hi-hi...

- Nega kulasiz, nimasi yaxshi? Qizi o'rnidan sapchib turib ketdi. Xonaning narigi burchagidagi bo'm-bo'sh kitob javoni ustidan bo'gʻbʻchasini oldi. So'ng bagʻbʻriga bosib, ko'zlarini yumdi. Ana rohat!..

Ona ortiq chidayolmadi. Lapanglab o'rnidan turib chiqib ketayotgandi, qizi qo'lidan tutdi.

- Jim, ayajon. Jim turing. Hozir sizga kattakon sirni ochaman, - deya qizi bo'gʻbʻchani avaylab kitob javoni ustiga qo'ydi. Keyin borib, yana o'sha burchakka cho'kkaladi.

- Ayajon, anavini olib chiqib tashlash kerak.

- Qaysini yana?

Qizi ko'zguga ishora qildi.

- Qo'ysang-chi, bolam. Kitoblarni-ku yo'qot deding...

- To'gʻbʻri-da. Kitobga ishonmagandan keyin saqlashdan nima hojat? Yo siz o'sha kitoblardagi muhabbat hayotda ham borligiga ishonasizmi?

- Bilmasam...- Onaizor o'zini qanday tutishni bilmasdi.- Lekin kitoblarda nima ayb?

- Yo'q narsani bor deganlari-da! Men-chi, men kitob emasman. To'gʻbʻrisini aytaman, muhabbat yo'q! Tamom-vassalom! - Qizi qo'llarini yozganча ancha turib qoldi. Shu deganiga eshik ochilib, kutgani kirib kelarmidi bir.

Onasi tasmollab so'radi:

- Nima, ko'zgu ham: "Muhabbat bor, deyaptimi?

- E, qo'ysangiz-chi,- deya kuldi qizi. Keyin birdan vahimaga tushib, dedi: - Unda-chi, bitta opala yashaydi. Usha bolamni men bilan talashmoqchi.

Onaning umidlari yana so'na boshladi:

- Xo'p, bolam. Bugunoq o'sha opalani haydayman...- Voy, bu qiziga mehri qandoq edi-ya... Chindan ham ko'z yomon ekan. Dono qizi shunaqa bo'lib o'tirsa-ya...

- Endi sen birpasgina uxlagin. Men ishimni qilay.

- Sekin gapiring, aya. Sirimni-chi, eshitmaysizmi?

- Eshitarman, sen dam olgin, keyin...

Yana eshik ingrab ochildi. Boyagi titroq ancha yengillashgandi. Ayol sal narida yotgan bolishni sudrab, o'z burchagiga qo'ydi. Asta yonboshladi. Faqat yomgʻbʻir yogʻbʻmasin-da. U yomgʻbʻirdan qo'rqadi. To'ylari kuni ham yomgʻbʻir xo'p yoqqan-ey... Keyin... gunohi kuni ham...

Bolish o'lgur qattiq ekan, bir itqitgan edi, eshikka tegdi. Eshik yana gʻbʻirchillab ochilib, xonaga eri kirdi. Kirdi-yu, eshik oldida so'roq belgisi bo'lib turaverdi.

- Ha, kiring! - Zardasidan eri cho'chib tushdi.

- Tuzukmisan? - deya oldi bazo'r. Keyin burchakka hadik-la yaqinlashar ekan, qo'shib qo'ydi:- Ozingni tut! Otib ketadi!

"Otib ketadi?.. Albatta o'tib ke-tadi. Sizning er, mening xotin bo'lganimga o'n bir yil to'libdi-yu, o'tmaydimi? Hammasi o'tadi. Biz ham o'tdik, degisi keldi-yu, demadi. Eriga achindi. Ichkilikka berilmasidan avval qandoq edi-ya. "Yaxshi yashaymiz. Boyiymiz, bolalarimiz ko'p bo'ladi, deb ishxona o'lgurda jonini fido qilganda, hech kim aytmabdiki: "Hoy, inson, bu "yopiq zavodda ishlang bitta tirnoqli ham bo'lolmaysan, deb.

Eri yelkasini qisib, burchakka kelib o'tirdi. Keyin ikkilana-ikkilana xotining bemador qo'llarini siladi.

- Juda qo'rqitvording. Agar bylsang... - "Eri ho'ngrayaptimi? - Agar bilsang, jonimdan ortiq ko'rarkanman seni.

- Kel, qiynamaylik o'zimizni, hammasi yaxshi bo'p ketadi. Belim to'la bola hali... - U yogʻbʻiriga erining madori yetmadi. Tamom!

This is not registered version of TotalDocConverter

Yana boshlandimi? Butun azoyi badanida titroq uygʻonib...

- Chiqing! Chiqing, deyapman! - Ozini ushlayolmay, baqirdi ayol. Eri rangi qochganicha o'rnidan turar ekan, eshikka shoshildi: "He, onasini bu hayotning.

- Jo'nang! Arovgʻingizni ichavering, kelib qolishar belingizdagi bolalar shu siz so'kayotgan dunyoga...

Eshikni onasi ochdi. Yugurib kelib zorlandi:

- Qo'y, bolam. Tinchlan, bolam. Qandoq qilamiz, ering sho'rlik ham ichkiliksiz yasholmaydigan bo'lib qoldi, sho'r peshonaginam.

- Bolasiz-chi, yashayapti-ku?

- Qo'y, bolam...

- Xo'p! Lekin nega unga chiqqan hukm menga joriy, aya?

- Nima deganing bu? - Onasi uning to'zvgʻigan sochlarini yigʻib, zorlandi.

- On yildan beri har oy takrorlanadi. Taqdirimga hukm o'qiladi. Mening taqdirimga, aya!

- Voy, uyat-e, onang o'lsin, bo-lam. Eshitganlar nima deydi, - Yuzini asabiy timtalayotgan onasining ahvoliga achinibmi, ayol jahldan tushdi. Yana burchakka borib, tizzalarini quchoqlaganicha xayolga toldi. Hatto bu gal eshik emas, onasi ingraganini ham payqamadi. Togʻblarni eslagisi keldi. Ularning salobati yaxshi kunlarga qo'riqchi. Yaxshi kunlar?.. Bo'lgan, albatta. Erining ishdan qaytishini kutib, ko'zlari kirtayganda ham, nigohi armonga aylangan eri tongda horgʻin umidsiz kirib kelganda ham ne sababdir ishonardi yaxshi kunlarga.

- Dod! - Xonaning shiftigacha larsillab ketdi. Oz baqirigʻidan bagʻiri chok-chokidan so'kildi.- Dod! Bolamni beringlar! -

Qarshisida qo'qqayib turgan kitob javoni bo'm-bo'sh. Yigʻiblayverib yoshi qolmagan baqaloqdek baqraygan. Ustida esa...

Bolajonisi?

Homiladorni urib bo'lmasmidi?

Nega ekan? Uni-chi, urishdi-ku... Juda katta gunoh evaziga juda katta savobga noyil bo'layotgan kunlari edi. U odam uchun birovni farzandli qilish - savob. Ayol uchun birovdan farzand ko'rish...

- Prosto.- Do'xtirning bamaylixotir nasihatini esladi.- Naydi sevgi! Sdelay bola!

Aytishga oson. Yer uni qanday ko'taradi, keyin... Yana bir tomoni: yer uni ko'tarmasa ham, balki u tuqqanini ko'tarar...

Ana o'shanda... Ishxonasida yangi usta paydo bo'ldi. Yigitni zimdan kuzatgan ko'zlari ayol izmiga kirmadi. Dafatan paydo bo'lmas ekan, keyin hech qachon uygʻonmaydigan bu hisni u o'shanda tuydi.

Kunlar o'tdi. Bu vaqtincha dunyo yildirimsifatligini fosh etib, tusini o'zgartiraverdi. Hali oppoq mulla qish bo'lib, hali ko'm-ko'k gʻo'r bahor bo'lib, hali qip-qizil yozdek betsiz bo'lib, hali sariq kuzdek armon bo'lib o'taverdi. Endi u nuqul o'sha baxtli odamni o'ylaydigan bo'lib qoldi. Yomgʻir yogʻsa bas, ho'ng-ho'ng yigʻiblaydi.

Tavba, yangi ustaga o'zicha "baxtli odam deb nom qo'yganini-chi? Qo'sh o'gʻbilli odam baxtli bo'lmasa, kim unda? Xuddi ana shu "baxt ularning halovatini buzdi.

Yomgʻir shiviri bois uygʻonib qolgan yaproqlar uzilgan sarhush tushlarini eslab, ezmalanganda shunaqa bo'ladi. Ozini tanimadi qoldi-ya. Gapirsa kuladigan, kulsa ezmalanadigan bo'lib qoldi. Tutqun, ammo ozod edi o'shanda. Xayollari o'zgalar aytadigan qo'shiqdek edi o'shanda.

Erini, maza-bemaza gʻibiybat-dashnomlarni unutdi.

Keyin ishxonadan toqqa chiqishdi. Qiy-chuv. Olov ko'ylaklari hilpiragan bir gala ayollar. Baxtli odam bir childirma chalarkan-ey.

Togʻblar tomoshabin, teraklar gulduros qarsakchilar, pagʻba-pagʻba oq bulut - raqqosa... Oq bulutga sherik bo'lgandi o'zi. Bir o'ynagan-ey o'shanda...

Eshik gʻirchillab, xayoli uzildi.

Xonaga boshdan oyoq oq kiyimli kishilar kirishdi.

Onasi kirdi. Qo'lida choyshab. Ko'zlari qizargan. Choyshabni shifokorlarga uzatdi. Ular ikkalasi unga tomon yaqinlashishdi!

- Aya, jon aya! Bolamni shular o'ldirishdi. Voy, dod! B'ustiga choyshab tushdi. U jiqqa ho'l ekan. Eti seskandi-yu, bir zum jim qoldi. Choyshab ustidan allaqanday bogʻbich bilan bogʻblab olgunlaricha angrayib qarab qoldi. Obbo...

U bogʻblanganicha turaverdi. Barzangilar onasidan shajarasini surishtirishdi. Lekin o'z shajarasini bilmaslik ayb bo'lmay qolganini aytmasa, yuragi shumlikni seza-verdi. "Endi jinnixonaga olib ketishadi. U yer tugʻbruqxonadan ham battar...

Tugʻbruqxonani esladi. Achchiq dori isi. Qovugʻbidagi alamli dard. Beli zirqiraydi. Havo yo'q.

Oshanda hayotdan hayot ajrayotgandi.

- Keserevo sechenie! - Bu degani nima edi? Qornimni yoradilarmi? Nega ekan? U "yo'q deya qichqirgandi, oq liboslilar bab-baravariga shangʻbillay ketishdi:

- Yiliga tugʻbavermay, eslab yurasan shu ogʻbriqni...

- Ozini ayashini-chi!

Oppoq bulut qani? Baxtli odam qani! Hammadan aziz - bolajoni qani?

Bolasiga atalgan kiyimlarni bo'gʻbchaga o'rab, qo'liga tutishdi...

Voy-dod! Yiliga tugʻba olsa edi, dod... Doyalar qaydan bilishsinki, bu bolaga yetishish uchun nima ishlar qilib qo'yganini...

Umrida bola emizmay, dod...

- Ayajon, jon aya. Keserevo qilishsa, mukofot puli olisharmish. Shunga hammani tilimlashyapti, ayajon!

Onasi uning boshini bagʻbriiga olmoqchi bo'ldi, bosh bo'ysunmadi.

Yana boshlandimi? Butun azoyi badanidan...

Eshik? Nahotki keldi... Baxtli odammi? Yo'q, hiqichoqdan bo'gʻbilganicha gʻbirt mast baxtsiz eri kirdi. Kirdiyu:

- Ie? Hiq! Sarpolar muborak? - dedi.

Voy, bu qanday ko'rgulik? Gunohi qolib, bolajoni ketsa-ya...

Oyoqlarida majol qolmadi. Barzangilar ko'magini kutmayoq yerga gursillab tushdi.

Olib qo'ya qolsa go'rga edi-ya. Bolajoni oldiga ketib qo'ya qolsa edi-ya.

Hech narsa ko'rinmasdi. Faqat bulut. Oppoq bulut...

"Yoshlik; jurnalining 1990-yil, 6-sonidan olindi.